

פרשת חיי שרה – חמישי

(נב) וַיֵּצֵא הָעֶבֶד כְּלִי-כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרַבֶּקָּה וּמִגְדָּנָתָהּ נָתַן לְאַחֶיהָ וּלְאִמָּהּ:

נג ואפיק עבדא מנין דכסף ומנין דזהב, ולבושין, לרבקה; ומגדנין יהב ל אחוהא, ולאמה.

רס"א ומגדנות. לשון מגדים שהביא עמו מיני פרות של ארץ ישראל:

(נד) וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר-עִמּוֹ וַיְלִינוּ וַיִּקְוּמוּ בִּבְקָר וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי לְאֲדָנִי:

נד ואכלו ושתיאו, הוא וגבריא דעמיה ובתו; וקמו בצפרא, ואמר שלחוני לות רבוני.

רס"ב וילינו. כל לינה שבמקרא לינת לילה אחד:

(נה) וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנֶּעֱרָ אֵתָנוּ יָמִים אֹו עֲשׂוֹר אַחֵר תֵּלָךְ:

נה ואמר אחוהא ואמה, תתיב עולימתא עמנא עדן בעדן או עסרא ירחין; בתר פין, תיזיל.

רס"ג ויאמר אחיה ואמה. ובתואל היכן היה הוא היה רוצה לעכב ובא מלאך והמיתו: ימים. שנה כמו ימים תהיה גאלתו שפך נותנין לבתולה זמן שנים עשר חדש לפרנס את עצמה בתכשיטים: או עשור. עשרה חדשים ואם תאמר ימים ממש אין דרך המבקשים לבקש דבר מועט ואם לא תרצה תן לנו מרובה מזה:

(נו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִם אֶל-תְּאֵחֶרֹו אֹתִי וַיְהִי הַצְּלִיחַ דְּרַבִּי שְׁלַחְוִי וְאִלְכָּה לְאֲדָנִי:

נו ואמר להון לא תאחרון יתי, ויי אצלח אורחי; שלחוני, ואהך לות רבוני.

(נז) וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְנֶעֱרָ וְנִשְׁאַלָּה אֶת-פִּיהָ:

נז ואמרו, נקרי לעולימתא, ונשמע, מא דהיא אמרא.

רס"ד ונשאלה את פיה. מכאן שאין משיאין את האשה אלא מדעתה:

(נח) וַיִּקְרְאוּ לְרַבֶּקָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתִלְכִּי עִם-הָאִישׁ הַזֶּה וּתְאֹמַר אֵלָיָהּ:

נח וקרו לרבקה ואמרו לה, התיזלין עם גברא הדין; ואמרת, איזיל.

רס"ה ותאמר אלך. מעצמי ואף אם אינכם רוצים:

(נט) וַיִּשְׁלְחוּ אֶת-רַבֶּקָּה אַחֶתָם וְאֶת-מִנְקֻתָּהּ וְאֶת-עֶבֶד אֲבִרָהֶם וְאֶת-אֲנָשָׁיו:

נט ושלחו ית רבקה אחתהון, וית מינקתה, וית עבדא דאברהם, וית גברוהי.

(ס) וַיְבָרְכוּ אֶת-רַבֶּקָּה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אֵת הֵי לְאַלְפִי רַבָּה וַיִּירֶשׁ זֶרַעְךָ אֵת שְׁעַר שְׁנָאִיו:

ס וברכו ית רבקה, ואמרו לה אחתנא, את הואי לאלפין ולרבון; ויירתון בנכי, ית קרוי סנאיהון.

רס"ו את הוי לאלפי רבבה. את וזרעך תקבלו אותה ברכה שנאמר לאברהם בהר המוריה הרבה ארבה את זרעך וגו'. יהי רצון שיהא אותו הזרע ממך ולא מאשה אחרת:

(סא) וַתָּקֶם רַבָּקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָהּ עַל-הַגָּמְלִים וַתִּלְכְּנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת-רַבֶּקָּה וַיֵּלֶךְ:

סא וקמת ונעירותיה ועולימתהא, ורכיבא על גמליא, ואזלא, בתר גברא; ודבר עבדא ית רבקה, ואזל.

(סב) וַיִּצְחָק בָּא מְבֹוא בְּאֵר לְחֵי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנָּגֶב:

סב ויצחק עאל במיתוהי, מבירא דמלאך קימא אתחזי עלה; והוא יתיב, בארע דרומא.

רס"ז מבוא באר לחי ראי. שהלך להביא הגר לאברהם אביו שישאנה: יושב בארץ הנגב. קרוב לאותו באר שנאמר ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור ושם היה הבאר שנאמר הנה בין קדש ובין ברד:

(סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה לַפָּנוֹת עָרֵב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנֵה גַמְלִים בָּאִים:

סג ונפק יצחק לצלאה בחקלא, למפני רמשא; וזקף עינוהי וחזא, והא גמליא אתן.

רס"ח לשוח. לשון תפלה כמו ישפך שיחו:

(סד) וַתִּשָּׂא רַבָּקָה אֶת-עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת-יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמֶל:

סד וזקפת רבקה ית עינהא, וחזת ית יצחק; ואתרכינת, מעל גמלא.

רס"ט ותרא את יצחק. ראתה אותו הדור ותוהא (ס"א ותמהה) מפניו: ותפל. השמיטה עצמה לארץ כתרגומו ואתרכינת הטתה עצמה לארץ ולא הגיעה עד הקרקע כמו הטי נא כדך ארכיני. ויט שמים וארכין. לשון מוטה לארץ ודומה לו כי יפול לא יוטל כלומר אם יטה לארץ לא יגיע עד הקרקע:

(סה) וַתֹּאמֶר אֶל-הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַלֵּזֶה הַהֵלֶךְ בַּשָּׂדֶה לְקִרְאָתָנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדָנִי וַתִּקַּח הַצְעִירָ וַתִּתְּכֶם:

סה ואמרת לעבדא, מאן גברא דיכי דמהליך בחקלא לקדמותנא, ואמר עבדא, הוא רבוני; ונסיבת עיפא, ואתכסיאת.

רס"י ותתכס. לשון ותתפעל כמו ותקבר ותשבר:

(סו) וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה:

סו ואשתעי עבדא, ליצחק, ית כל פתגמיא, דעבד.

רס"ב ויספר העבד. גלה לו נסים שנעשו לו שקפצה לו הארץ ושנזדמנה לו רבקה בתפלתו:

(סז) וַיָּבֹאָה יִצְחָק הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת-רַבֶּקָּה וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאֱהָבָה וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: פ

סז ואעלה יצחק, למשפנא וחזא והא תקנין עובדהא בעובדי שרה אמיה, ונסיב ית רבקה וחות ליה לאתו, וריחמה; ואתנחם יצחק, בתר אמיה.

רס"ג האהלה שרה אמו. ויבאה האהלה והרי היא שרה אמו כלומר ונעשית דוגמת שרה אמו שכל זמן ששרה קימת היה גר דלוק מערב שבת לערב שבת וברכה מצויה בעסה וענן קשור על האהל ומשמתה פסקו וכשבאת רבקה חזרו. בראשית רבה: אחרי אמו. דרך ארץ כל זמן שאמו של אדם קימת כרוך הוא אצלה ומשמתה הוא מתנחם באשתו: